

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENTĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 "
3 luni	8 "
Străinătate : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDAȚIA & ADMINISTRAȚIA

București. CALEA RAHOVEI — 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON No. 748

S U M A R

— — —

Contractul de cont curent, (urm. 25) de d-l profesor V. Dimitriu;

JURISPRUDENTĂ :

Curtea de casație, secția I: I. St. Anghel ș. a. cu I. M. Radu, cu o Observație;

Curtea de casație, secția II: Ministerul de finanțe cu Ștefan Petre C. Mladen;

Curtea de apel Iași, s. II: Edmea Balș cu M. Males; Judecătoria Ocol. 1 Iași: Elena Rocaflux cu Dr. Herdan, cu o Observație;

Trib. civil Gand: Rectificarea actului de naștere, cu o Observație;

Curtea de casație din Franța: Domiciliul unui servitor, cu o Observație; Informații.

CONTRACTUL DE CONT CURENT

(Urmarea 25-a) (*).

§ 3

Efectele închiderii contului curent

Inchiderea contului curent, fie parțială sau definitivă, produce imediat exigibilitatea saldului, din moment ce ea intervine, situațiunea corentiștilor trebuie să rămână neschimbată; nici o rimesă nouă nu mai poate fi operată în cont. Compensațiunea creditărilor și a debitărilor se operă fără nici o pedică; și dacă articolele înscrise la credit sunt de egală valoare cu cele trecute la debit, rezultatul lichidațiunii se anihilează, nici unul dintre corentiști nu este și n'a fost creditorul celui-l'alt; din contră, când suma creditărilor nu este egală cu aceea a debitărilor, corentistul ale căruia creditări covârșesc debitările lui va fi creditorul celui-l'alt corentist cu diferența rezultată din lichidațiune, diferență a căreia plată este ajunsă la scadență.

Intre lichidarea parțială și cea definitivă există însă și deosebiri. Mai întâiu cu privire la rimese; acestea la o închidere a contului neintovărășită de încetarea contractului continuă de a fi constituite, numai cât ele nu se vor opera în contul închis, ci în noul cont ce se deschide, imediat prin constituirea unei noi rimese; și, din contră,

la o închidere a contului ce are loc în urma încetării contractului de cont curent, din moment ce intervine cauza care provoacă închiderea, absolut nici o rimesă nouă nu se mai poate efectua și înscrie în cont. Apoi există deosebire și cu privire la sald: acesta la așa numită „lichidarea parțială“ poate fi sau achitat efectiv, sau poate fi constituit ca primă rimesă în noul cont, ce va fi alimentat de o nouă serie de operațiuni; din contră, la lichidarea definitivă contractul de cont curent încetând cu desăvârșire, saldul trebuie să fie tot-d'a-una achitat efectiv, fie imediat, fie după strecurarea unui interval de timp, dacă părțile vor fi stipulat vre-un termen pentru plată.

Acest sald, după cum am văzut, constituie un drept de creanță propriu zis. Asupra lui se poate exercita ori-ce drept de urmărire a creditorilor corentistului în favoarea căruia s'a saldat contul curent. Față de acest drept de creanță vor fi aplicabile toate regulile stabilite de legea comună cu privire la imputațiunea plăței și la compensațiune; de asemenea el va fi supus și prescripțiunii, fie civile sau comerciale, după natura contractului ce l-a produs. Dacă plata se face în bani, debitul este definitiv stins; dacă cel îndatorat la plată nu'l achită imediat, sau dacă, fiindu'i acordat vre-un termen, nu'l achită la scadență, cel în drept îl poate urmări în justiție; plata se va face la domiciliul debitorului, în lipsă de convențiune contrarie, chiar dacă obligațiunile constituite rimese avea a fi executate aiurea, căci prin efectele contractului de cont curent toate aceste obligațiuni au dispărut între corentiști.

În doctrină, cu privire la achitarea saldului, s'a născut o foarte viue controversă, în cazul când corentistul creditor primește pentru valoarea lui de la corentistul debitor un titlu cambial. Chestiunea ce se pune este de a se ști dacă prin faptul remiterii și acceptării acestei cambii în locul saldului datorit se operă sau nu novațiunea creanței, așa că debitorul numai răspunde din contractul de cont curent, ci numai din titlul cambial.

(*) Vezi *Curierul Judiciar* din 1903, No. 35, 36, 40, 42, 46 și 47; din 1904, No. 26, 30, 34, 43, 67, 68 și din 1905 No. 20, 22, 25, 34, 37, 46, 47, 60, 61, 66, 69 și 76.

În Franța, Delamarre și Lepoitvin sunt susținătorii soluțiunii afirmative, pe când Massé, Pardessus, Thoullier, Merlin, admit, din contră, că prin emisiunea și acceptarea cambiei de către cel în drept nu s'a operat nici o novațiune. Lyon Caen și Renault nu discută chestinea cu privire la sald. În Italia, Vidari, Marghieri, Pagani, sunt de părerea lui Delamarre și Lepoitvin; Caluci, din contră, adoptă soluțiunea contrară. Vivante, ca și Lyon Caen și Renault, nu se pronunță. În Germania, doctrina în general admite că se operă novațiunea obligațiunii din sald.

Delamarre și Lepoitvin, pentru justificarea soluțiunii lor, menționează că pentru ca să existe novațiune e de ajuns să fie schimbată cauza și substanța primei obligațiuni; acest element se găsește în adevăr în specie, căci cambia servește la executarea unui contract cambial, care este o *causa debendi* diferită de aceea de care atrăne prima obligațiune a debitorului (op. cit., vol. V, pag. 376 și următ.).

Massé dice că în ori-ce cas trebuie să se ia în considerație împrejurările de fapt, și că în specie, când e vorba de un sald dintr'un contract de cont curent, trebuie în general să se decidă că nu are loc nici o novațiune, căci cambia emisă cu ocaziunea lichidării contului nu constituie o creanță nouă, ci numai o garanție și un mijloc de plată a creanței originare, care continuă să subsiste cu toată rigoarea ei, și aceasta pentru-că cea cambie când se dă corentistului nu i se dă ca o plată efectivă, ci numai pentru a'i asigura plata saldului pe viitor; efectul liberator al cambiei, departe de a fi imediat, e, din contră, subordonat condițiunii încasării aceluși titlu. Dacă la scadență cambia e plătită, ea stinge debitul originar și totul e terminat; dacă, din contră, rămâne neplătită, creditorul e menținut în drepturile și privilegiile creanței originare, de care se bucură împreună cu nouile garanții ce i s'au dat de către debitor prin emisiunea cambiei.

De aceiași părere cu Massé fiind și Zacharia, era natural ca jurisprudența franceză să îmbrățișeze această soluțiune, căci este prea cunoscută influența ce mult timp a exercitat-o acest autor asupra hotărârilor magistraturei franceze, în cât în general putem dice că doctrina și jurisprudența franceză admit că emisiunea unei cambii pentru o datorie rezultată din saldul unui contract de cont curent fără nici o mențiune specială că operează novațiune nu stinge cea datorie, ci e numai un mijloc de plată. Soluțiunea aceasta de alt-fel se mai pretinde că este în armonie și cu părerea vechilor, dar ilustrațiilor comentatori ai dreptului comercial, căci Casaregis (în discursurile sale asupra comerțului, C. I No. 8) cu privire

la efectele cambiare dice: «Item quia girata. . . . . nunquam intelligitur facta *pro soluto*, sed *pro solvendo*»; iar Ansaldo (în discursurile sale II No. 28) adaogă: „Quod semper quaelibet cessio intelligitur *pro solvendo*, non *pro soluto*; iar această soluțiune fusese propusă încă și mai dinainte de către Raffaele Turri, care (în opera sa „De cambio disp. I Quest. XVII No. 39) se exprima cu următorii termeni: „novatio non fit per subscriptionem litterarum cambii. . . Cum sibi providens de hac subscriptione non intendat *obligationem priorem extinguere*, sicut de facto non extinguit, sed aliam *pro majori cautione acquirere* (Cuzzeri, op. cit., No 13).

În doctrina italiană de astăzi, Vidari (op. cit., No. 4676) susține cu o argumentare strînsă, dar foarte serioasă, soluțiunea că prin emisiunea, acceptarea sau girarea unei cambii la ordinul corentistului creditor, care primește titlul creat, se operă novațiunea obligațiunii rezultată din saldul contului curent, rămânând răspunzător corentistul debitor numai de obligațiunea cambială față de ultimul posesor legitim al titlului. Pentru a'și justifica părerea sa, distinsul profesor relevă că dacă pentru a se opera novațiunea este necesar ca voința părților să apară cu claritate, aceasta nu însemnează că manifestarea acestei voințe să fie neapărat expresă; din contra, ea poate să fie tacită, și va exista o atare voință tacită aptă de a opera novațiunea ori de câte ori noua obligațiune va fi incompatibilă cu cea dintâi; dar nu e posibil să ne închipuim, afară de cazul când ar exista o declarațiune proprie a părților, că un corentist să dea o cambie și cel-l'alt corentist să o primească pentru saldul datorit, fără ca ei să fi înțeles a opera novațiunea acelei datorii, căci în comerț, când debitorul plătește pe creditorele sîu cu o cambie nu înțelege să 'i dea o garanție mai mare pentru creanța sa, ci, din contră, el înțelege să 'i dea un echivalent al acelei datorii pe care, prin urmare, o stinge, și aceasta e atât de adevărat, că fiind plătită cambia la scadență, această plată își are efectul din ziua emisiunii cambiei; dacă însă nu e plătită cea cambie, datoria continuă de a exista, dar nu pentru că are de cauză saldul, ci pentru că are de cauză cambia. De nu ar fi astfel s'ar expune pe debitor să aibă două datorii pentru o singură obligațiune; și anume: una derivând din sald contractată față de corentistul creditor, alta derivând din cambia răspunzând față de ultimul posesor legitim al titlului. Cuvintele lui Casaregis și a lui Ansaldo relevate de doctrina contrarie trebuiesc interpretate în sensul că, nefiind plătită cambia la scadență, purtătorul titlului va avea dreptul de regres contra giranților și a trăgătorului, căci

cambia a fost dată «pro solvendo» și nu «pro soluto». Iată pentru ce în cazul când s'a emis sau s'a girat o cambie trebuie să se recunoască, că s'a operat o novațiune prin substituirea unei noi datorii în locul celei de mai înainte. Dacă însă în loc de emisiune sau de gir vom avea a face cu o acceptare a cambiei, atunci vom întâlni o novațiune, care va fi în același timp și obiectivă și subiectivă; obiectivă, pentru că, dacă nu există convențiune contrarie, trebuie a se considera că creditorul saldului înțelege a substitui vechii cauze a datoriei, o nouă cauză, acceptarea; și subiectivă, căci prin acceptare, debitorul nu mai are de creditor, cel puțin de creditor principal, pe trăgător, care era creditorul saldului, ci pe viitorul profesor al cambiei. Fi-va oare posibil, că fără o convenție contrarie debitorul saldului să voiască, pe de o parte să continue de a fi debitor din sald, și pe de altă parte să devină și debitor prin faptul acceptării sale? Pentru ce una și aceeași cauză a datoriei ar da loc la două obligațiuni ale acelui debitor? Acestea sunt motivele, pe care se razimă profesorul Vidari pentru a conchide, că novațiunea trebuie să intervină, când pentru saldul dintr'un contract de cont curent s'a eliberat de către corentistul debitor un titlu cambiar.

Marghieri (op. cit., No. 2413) afirmă, că față cu caracterul ce are astăzi cambia, chestiunea nici nu pare discutabilă; soluțiunea afirmativă se impune, dacă se ține seamă, că din momentul emisiunii cambiei, singura cauză a datoriei «causa debendi», constă în negoțiarea titlului, independent de raportul cauzal, ce în specie ar fi contractul de cont curent. Aceasta trebuie naturalmente să se subînțeleagă, după principiile, ce limitează forma literară a contractului cambial.

Pagani (op. cit., No. 36) de asemenea conchide la admiterea novațiunii, căci nu se poate concepe, cum pot să subziste în același timp pentru o singură cauză două obligațiuni distincte.

Distinsul avocat Eugenio Caluci (op. cit., No. 13) recunoscând seriozitatea argumentațiunii profesorului facultății juridice din Padua, crede, cu toate acestea, că soluțiunea negativă e mai întemeiată. Pentru justificarea părerii sale, Caluci relevă mai întâiu punctul de plecare deosebit, ce divide cele două soluțiuni: cea afirmativă pretinde că pentru a nu exista novațiune trebuie să intervină acordul de voinți al corentiștilor, pe când soluțiunea negativă susține din contra, că pentru ca să existe novațiune, trebuie să se dobândească un atare acord; căci în lipsă de manifestare expresă a voinței părților, debitul anterior nu poate fi stins; iar în caz de indoială sau de tăcere trebuie menținută datoria primă,

de oare-ce novațiunea nu se prezumă. Din contra ori când se poate prezuma că un creditor pentru o creanță lichidă și în totul recunoscută va căuta, ca de acord cu consimțământul debitorului său să-și asigure, pe cât va fi cu putință, siguranța plății; o atare prezumpțiune trebuie să se aplice și în specie; căci, dacă efectul cambiar poate fi considerat ca un avantajiu pentru creditor, cât e alipit pe lângă titlul datoriei din cont curent, din contra nu-i creiază nici o favoare, dacă e considerat ca unica bază și unic titlu al acțiunilor și garanțiilor sale; în adevăr: dacă o cambie e însoțită de procedura specială și e mai puțin supusă la condițiuni formale, ceea ce ar constitui o favoare pentru creditor, ea însă se prescrie mai repede și face să se piardă garanțiile personale sau reale, de care putea fi întovărașit saldul dintr'un contract de cont curent; ceea ce de sigur numai o favoare pentru corentistul creditor nu poate fi. Apoi adaogă, că nu se poate imputa incompatibilitatea dintre cele două raporturi, contractul de cont curent și cambia; căci dacă ele ar fi incompatibile, novațiunea neapărat nu ar putea fi tăgăduită, nici chiar când ar exista manifestațiunea specială a voinței părților, că nu înțeleg a opera o novațiune. Cât pentru argumentul, că nu se poate concepe, cum debitorul și-ar agrava într'atât situațiunea, în cât să se facă responsabil de două datorii pentru una și aceeași cauză, Caluci observă, că e lipsit de or ce temei; căci, de se ia în considerațiune consecințele reale și adevăratul sens al dispozițiilor cambiare, se va vedea, că nu poate fi temere justificată pentru debitor, că ar putea fi expus la o îndoită plată. Iar pentru a justifica această afirmațiune, autorul dice: «Să presupunem în adevăr, că titlul n'a fost girat și că s'a făcut plata lui la scadența de către corentistul debitor; este sigur, că el nu va mai putea fi apucat pentru contul curent; căci în raportul dintre el și corentistul său va avea tot-d'a-una calea deschisă pentru a respinge cererea de plată, invocând și dovedind, cum valoarea cambiei reprezintă saldul contului curent. Zicem și dovedind, de oare-ce va avea la dispoziția sa toate mijloacele de probațiune, chiar și când din cauza neprevederii sale, i-ar lipsi un act scris și explicit, care să constate împrejurările, în care s'a emis cambia și cu care să înlătore posibilitatea discuțiunii altei chestiuni. Dacă înainte de scadența cambiei (negirate) debitorul ar fi plătit saldul contului curent, pe lângă că atare plată va trebui prin o precauțiune obicinuită să fie însoțită și de restituirea titlului cambiar, dar, chiar de nu s'ar fi luat o atare precauțiune, debitorul în acțiunea cambială va cere aplicațiunea art. 324 C. com. it. pe basa căruia poate opune or-ce ex-

cepțiuni personale, aceluși ce exercită acțiunea cambială.

Presupunându-se din contra, că creditorul utilizează efectul, girându-l unui terțiu, e sigur, că și în această ipoteză debitorul nu va fi supus la o îndoită plată; căci să ne închipuim, că creditorul saldului, după ce a girat cambia, ar voi să acționeze pentru saldul contului; pretențiunea lui poate interveni saū înaintea scadenței titlului, și atunci debitorul corentist va putea refuza plata saldului, invocând și dovedind ca mai sus, existența cambiei și însărcinarea de a o plăti la scadență; saū poate interveni cererea după plata cambiei în minile terțiului posesor al titlului și corentistul debitor va dovedi cu această plată stingeră or-cărei obligațiuni întemeiată pe contractul de cont curent».

Aceasta este întreaga argumentațiune a lui Caluci, reproducă aproape textual; ea ni se pare mai mult captivantă de cât juridică, de aceea preferăm a adopta prima soluțiune. Nu o credem juridică această argumentare, căci Caluci nu numai că se abate de la prima premiză pusă, adică de a lua în considerațiune *toate consecințele reale*, ce se pot ivi, dar el se abate și de la a doua premiză invocată, adică de a face *adeverata aplicare a dispozițiilor legii* în materie cambiară. În adevăr; cu privire la prima premiză: Caluci nu ia în considerațiune ipoteza, când cambia girată, de și ajunsă la scadență, nu a fost plătită de debitorul corentist; care se vede reclamat pe de o parte de corentistul creditor în baza contului curent și pe de altă parte de posesorul legitim al cambiei prin acțiune cambială; care va fi consecința reală în sistemul său? Dacă este adevărat că titlul cambial a fost creat în vederea asigurării saldului, ce continuă de a exista ca obligațiune juridică, se naște întrebarea, de care excepțiune de drept se va prevala corentistul debitor pentru a înlătura pretențiunea corentistului creditor? Dacă un debitor dă o garanție oare-care creditorului pentru exacta îndeplinire a obligațiunii sale și dacă cu toată această garanție creditorul rămâne neplătit, n'ar fi cel puțin curios să se vadă apărat debitorul de plata, ce o datorește, pentru motivul, că el a dat o garanție? Neapărat, că întru cât datoria din sald are ființă juridică, obligațiunea corentistului debitor de a o plăti, nu poate fi tăgăduită; el trebuie condamnat. Pe de altă parte posesorul legitim al cambiei exercitând acțiunea cambială, excepțiunile de care se poate prevala debitorul cambiei sunt limitate prin art. 349 C. com. corespunzător art. 324 C. com. it. Aceste excepțiuni sunt ori de drept strict cambiar, privitoare la forma titlului saū la exercițiul acțiunii cambiale, ori excepțiuni de drept

comun; nu poate fi vorba în specie de cele dințai; deci debitorul corentist în acțiunea cambială va trebui să invoace o excepțiune de drept comun, dar atari excepțiuni sunt supuse de citatul articol la următoarele condițiuni: să fie personale, celui ce intentă acțiunea; să fie lichide; să fie de grabnică soluțiune; și pe lângă acestea să mai fie întemeiate în toate casurile pe o probă scrisă; iar legiuitorul nostru în deosebire de cel italian mai cere să fie propuse și înainte de orice apărare asupra fondului. Ei bine! care va fi acea excepțiune de drept comun însoțită de toate aceste condițiuni, cu ajutorul căruia debitorul va putea înlătura acțiunea cambială? Credem că și Caluci trebuie să recunoască, că va fi inevitabilă condamnățiunea corentistului, ce va fi emis cambia! Dar atunci acest corentist debitor trebuie să fie expus la o îndoită plată saū în cazul cel mai favorabil la o îndoită condamnățiune. Iată una din consecințele reale ale soluțiunii susținută de distinsul avocat, pe care însă a omis-o de a o lua în considerațiune.

Să continuăm însă cu examinarea acestei ipoteze; și să admitem, că prin o subtilitate plină de măestrie, Caluci ar ajunge să evite această îndoită condamnățiune; să ne închipuim mai întâi, că acțiunea relativ la sald a fost respinsă. În această ipoteză să nu uităm, că titlul cambiar s'a eliberat ca o garanție pentru obligațiunea principală datorată din sald; și fiind-că *«accessorium sequitur rem principalem»*, din moment ce părutul a respins cererea principală, ca o consecință naturală trebuie să se respingă și cererea pentru obligațiunea accesorie, adică acțiunea cambială. N'ar fi aceasta monstruos? Dar să presupunem contrarul; că de și acțiunea pentru sald ar fi fost respinsă, totuși acțiunea cambială nu s'a putut respinge din cauza art. 349 C. com.; în acest caz vom asista la un spectacol juridic și mai întristător; căci de și cambia era menită să asigure plata saldului, de și cererea relativă la acest sald nu s'a găsit întemeiată, astfel în cât obligațiunea principală trebuie a se considera stinsă, totuși cambia, adică obligațiunea accesorie nu încetează, ci continuă de a produce chiar efecte juridice, fără să existe nici o dispozițiune specială a legii; ceea ce de sigur nu poate fi admisibil.

Să ne închipuim însă, că în loc de a se respinge cererea pentru datoria din sald, pentru a se putea înlătura inconsecința soluțiunii s'ar respinge acțiunea cambială. În acest caz, nu numai că ar trebui să adăogăm la art. 349 C. com. o nouă excepțiune, de care s'ar putea prevala debitorul cambial și pe care ar fi omis-o legiuitorul comercial, dar ar trebui să eliminăm chiar din legislațiunea comercială toate acele dispozi-

țiuni, ce constituiesc așa numita lege privilegiată a cambiei; căci la ce ar mai fi servit acea preocupare continuă a legislatorului de a asigura prin o serie de mijloace punctualitatea executării obligațiunei cambiare, dacă tocmai această siguranță nu poate fi realizată? Ar trebui să recunoaștem nemernicia acestei instituțiuni comerciale, care a dat un avânt atât de neașteptat creditului, acestui suflet al comerțului, element principal al dezvoltării comerciale! Ceea ce ar fi absurd. Mai mult încă: Caluci chiar în una din ipotezele examinate, admite consecință, ce nu sunt justificate, astfel când plata s'a făcut corentistului creditor pentru stingerea datoriei saldului, dar nu s'a restituit și titlul cambiar, ce nu ajunsese la scadență și nici nu fusese pus în circulațiune, d-sa afirmă, că nu e nici un pericol pentru corentistul debitor, ca să fie obligat de a face de a doua oară plata; căci în acțiunea cambială, ce i se va intenta de posesorul titlului, în această ipoteză, el va avea în fața sa pe însuși corentistul creditor, căruia i-a făcut plata saldului, dar contra lui va putea invoca toate excepțiunile personale, deci și stingerea obligațiunei. Este adevărat, că în principiu debitorul are dreptul acesta; dar să nu uităm, că autorul citat și-a propus a cerceta consecințele reale, în care se va găsi debitorul corentist; dacă prin urmare lăsăm principiul și privim realitatea lucrurilor, vom constata cu ușurință, că acest debitor, care are dreptul de a invoca excepțiunile personale, nu se va putea folosi de ele, căci va fi lipsit de dovezile scrise cerute de art. 349 C. com. iar excepțiunile sale nu vor putea fi considerate nici de lichide, nici de grabnică soluțiune; astfel că în atare situațiune condamnățiunea sa va fi tot inevitabilă, rămânându-i numai mângâierea de a face el în urmă proces corentistului creditor pentru a-i restitui una din cele două sume încasate pentru una și singura sa datorie. Aceasta e adevărata și reala situațiune ce i se crează prin soluțiunea propusă; căci să nu uităm că chestiunea are interes numai pentru ipoteza, când debitorul a fost neprevăzător și nu și-a luat dovezile legale, de oare-ce numai atunci creditorul necinstit se hazardază la atari operațiuni nedrepte; din contră, dacă debitorul și-a luat toate precauțiunile, interesul creditorului dispăre și cu dânsul și interesul real al chestiunei.

V. Dimitriu

(Va urma)

Profesor la Universitatea din Iași

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența de la 28 Iunie 1905

Președinția D-lui CHR. PHEREKYDE, Președinte

T. St. Anghel ș. a. cu I. M. Radu

Adopțiune. — Obligațiunea impusă părților de a în-

scrie hotărârea de adopțiune la ofițerul stărei civile în termen de trei luni de la pronunțarea ei. — Dacă cerințele legii sunt îndeplinite atunci când de și cererea de înscriere a hotărârei s'a făcut în întrul termenului de trei luni, ofițerul civil însă a înscris-o după trei luni. — (Art. 323 C. civ.).

Legiitorul, prin art. 323 C. civil, cerând înscrierea hotărârei de adopțiune în termen de trei luni, de la pronunțarea ei, ca o manifestare a voinței părților de a persista în adopțiune, scopul legii se satisface în destul prin cererea de înscriere făcută înăuntrul termenului de trei luni, de oare-ce părțile au făcut tot ce le-a stat prin putință spre a se conforma legii, și nu pot suferi din cauza neglijenței sale chiar a relei credințe a ofițerului stărei civile care, de și a primit cererea de înscriere în termen, a înscris, însă hotărârea peste termen.

Decisiunea 339/905. — Respins, în urma unei divergențe, recursul făcut de T. St. Anghel contra sentinței Trib. Dâmbovița cu No. 40/904, dată în proces cu I. M. Radu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Gr. M. Buicliu;

Pe d-l avocat Dumitropol în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat Athanasiu în combateri.

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat:

«Violarea și rea interpretare a art. 323 C. civ. În adevăr, acest articol declară nulă adopțiunea de nu va fi fost înscrisă în termen de 3 luni de la pronunțarea ei, în registrele actelor stărei civile ale locului domiciliului adoptatorului.

«Această formalitate nu s'a îndeplinit în speță de cât opt zile după expirarea celor 3 luni, sentința la 9 Maiu pronunțată și înscrisă la 17 August.

«Legea cere deci sub pedeapsă de nulitate formalitatea materială a înscrierii sentinței în registre, independent de alte considerațiuni la care poate a se referi. Tribunalul Dâmbovița se lasă a fi influențat de etimologia cuvântului înregistrării din partea finală a alin. II din art. 323 și de aci trage conclusia, care e în flagrantă desarmonie cu spiritul legii, anume că e destul o petiție din partea adoptătorului, dată tribunalului, ca să opereze transcrierea în registre.

«Cuvântul înregistrată se referă însă la faptul înscrierii în registrele stărei civile, probă că cuvântul înscriere se repetă de două ori: odată în primul și altă dată în al doilea aliniat.

«Dacă în materia aceasta, unde legea e mai mult de cât clară se interpretează, care ar fi soarta textelor obscure».

Având în vedere sentința supusă recursului din care rezultă că, după încetarea din viață a lui Mincă Radu, pământul acestuia a trecut în stăpânirea fiului său adoptiv, Ioniță Mincă Radu; că, recurenții de azi, ca moștenitori colaterali ai numitului defunct, au intentat în contra intimatului Ioniță Mincă Radu, acțiune în revendicarea pământului rămas de la defunctul Mincă Radu, pe motiv că adopțiunea intimatului este nulă, de oare-ce hotărârea de adopțiune s'a înscris în registrele stărei civile la 8 zile, după termenul de 3 luni prevăzut de art. 323 din codul civil; că tribunalul, în apel, prin sentința atacată a respins ca nefondată acțiunea;

Considerând că legiitorul prin art. 323 Cod. civ. a cerut înscrierea hotărârei de adopțiune, în termen de trei luni de la pronunțarea ei, spre a se ști dacă părțile persistă în voința lor de a se săvârși adopțiunea;

Considerând dar, că legea cerând înscrierea hotărârii ca o manifestare a voinței părților de a persista în adopțiune, scopul legii se satisface în destul, prin cererea de înscriere, făcută înăuntrul termenului de trei luni prescris prin art. 323 sus citat, de oare-ce părțile au făcut tot ce le a stat în putința lor, spre a se conforma legii, și nu pot suferi din cauza neglijenței sau chiar a relei credințe a oficerului stărei civile, care de și a primit cererea de înscriere în termen, a înscris însă hotărârea de adopțiune peste termen;

Considerând că această interpretare pe lângă că este conformă spiritului art. 323 Cod. civ. este conformă și chiar textului acestui articol, care în partea sa finală, spre deosebire de textul frances, dispune ritos că cererea de înscriere trebuie să fie înregistrată înăuntrul termenului de trei luni de la darea hotărârii care pronunță adopțiunea;

Considerând că astfel fiind, și întru cât în specie, tribunalul constată prin sentința atacată, că cererea pentru înscrierea hotărârii prin care a fost adoptat intimatul Ioniță Mincă Anghel, de către Mincă Anghel, s'a dat oficerului stărei civile și a fost înregistrată de aceasta, înăuntrul termenului de trei luni de la pronunțarea ei, cu drept cuvânt a judecat tribunalul că adopțiunea este valabilă, și că prin urmare, averea rămasă de la Mincă Anghel se cuvine, prin moștenire, fiului său adoptiv Ioniță Mincă Anghel;

Că, dar, mijlocul de casare invocat se găsește neîntemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

Observație.—Soluția admisă în privința adopțiunii este în genere admisă și în privința transcrierii hotărârii de divorț. Se decide, în adevăr, că lipsa transcrierii hotărârii de divorț nu atrage pierderea beneficiului judecăței, dacă sentința a fost înfățișată de acel în drept, ofițerului stărei civile competent, în termenul prescris de lege. (Cpr. C. Iași, Trib. Prahova și C. Galați, *Dreptul* din 1875, No. 40 și din 1900, No. 93; *Curierul Judiciar* din 1903, No. 77, cu observ. Directorului nostru, d-l D. Alexandresco.—Curtea din Paris a decis de asemenea că de și, în lipsa transcrierii sentinței, divorțul trebuie considerat în principiu ca nul și neavenit, totuși asemenea decădere nu are loc de cât numai atunci când se stabilește că hotărârea n'a fost transcrisă din culpa personală sau neglijența acelu în drept, iar nu din o cauză de forță majoră (vezi *Dreptul* din 1888, No. 45 și D. P. 90. 2. 17. Cpr. și Trib. Paris, D. P. 99. 2. 479). Aceeași soluție este în genere admisă și în privința transcrierii adopțiunii.

(N. R.)

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența de la 17 Ianuarie 1906

Președinția D-lui C. G. ȘTEFĂNESCU, Președinte

Ministerul de finanțe cu Ștefan Petre Colă Mladen

Art. 79 și 80 din legea timbrului.—Dacă instanțele de fond au latitudinea de a scădea sau grada amenda prescrisă de aceste texte.—Soluție negativă.

Din împrejurarea că legiuitorul a indicat prin art. 78 și 80 din legea timbrului, modul cum are a se calcula cuantumul amendei, rezultă în mod învederat că densus n'a voit să lase nici o latitu-

dine instanțelor de fond, de a reduce sau grada amenda, după apreciere.

Prin urmare, când un tribunal reduce, prin apreciere, amenda ce fusese fixată prin procesul-verbal de contravenție conform calculului stabilit prin menționatele texte, săvârșește prin aceasta procedură un exces de putere și dă o decizie casabilă.

Deciunea 10/906.—Casată, în urma recursului făcut de Ministerul de finanțe, sentința Tribunalului Dolj, s. II, cu No. 403/905, dată în proces cu St. P. C. Mladen.

Curtea,

Ascultând pe d. avocat C. Marinescu în dezvoltarea motivelor de casare, în lipsa intimatului;

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Exces de putere și violarea art. 79 și 80 din legea Timbrului și a înregistrării.

«Tribunalul de Dolj, s. II, în sentința sa No. 403/905, constată că St. C. Mladen comerciant, s'a servit în afacerile sale negustorești, de un registru netimbrat și că prin urmare este contravenient; îi reduce însă amenda la care fusese impus după procesul-verbal de contravențiune, pe motiv că această amendă este prea mare. Art. 79 și 80 din legea Timbrului nu permit micșorarea amendei. Tribunalul Dolj, s. II prin hotărârea sa reducând-o a comis un exces de putere și a violat dispozițiile art. 79 și 80 din legea timbrului».

Având în vedere sentința supusă recursului, din care rezultă că comerciantul Ștefan Petre Colă Mladen din comuna Piscu, jud. Dolj, intimat în recurs, a fost condamnat la amenda de 98 lei, prin procesul-verbal din 7 Octombrie 1904 al controlorului fiscal respectiv, aprobat de Ministerul de Finanțe, pentru faptul că s'a servit, în afacerile sale comerciale, de un registru netimbrat;

Că densus a făcut apel la Trib. Dolj, care, prin sentința atacată cu recurs, i l'a admis în parte, reducându-i amenda la 20 lei;

Având în vedere dispozițiile art. 79 și 80 din legea timbrului;

Considerând că, potrivit acestor texte, or-ce persoană care, în transacțiunile indicate în această lege, sau pentru confecționarea actelor cuprinse în ea, nu se va servi cu hârtie purtând timbrul legal încă de la formarea actului, în cas de descoperire, se va pedepsi cu o amendă compusă din cifra înzecită a valorii timbrului legal;

Că, după art. 80 din aceeași lege, comercianții sau, în genere, toți acei care, vor usa de registre, fără ca ele să poarte timbrul cuvenit, se vor pedepsi, oșebit de amenda prevăzută la articolul precedent, cu o amendă specială de 50 lei;

Considerând că legiuitorul, prin aceste texte, indicând modul cum are a se calcula cuantumul amendei, rămâne învederat că densus n'a voit să lase nici o latitudine instanțelor de fond, de a reduce sau grada amenda după apreciere;

Că Tribunalul Dolj, reducând, prin apreciere, la 20 lei amenda la care fusese condamnat intimatul prin procesul-verbal de contravenție, a săvârșit, prin această procedură, un învederat exces de putere și a interpretat în mod eronat dispozițiile art. 79 și 80 din legea timbrului, și deci, mijlocul de casare este întemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea casează, etc.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, Secția II

Audiența de la 14 Ianuarie 1904

Președinția D-lui I. I. VRÂNCEANU, Președinte

Edmea Balș cu M. Males

Deciunea No. 4

Poprire.—Caracterul ei.—Sume datorite în viitor, cum și cele datorite de la înființarea poprirei și până la

pronunțarea hotărârii de validare. — Dacă poprirea pe asemenea sume se poate valida. — (Art. 327 pr. civ.).

Poprirea, având caracterul mixt de procedură de urmărire silită, și act de conservare, de aci rezultă că se pot valida popririi pentru sume datorite în viitor, mai ales când e vorba de prestațiunii periodice cum e pensiunea alimentară, cu condiție însă ca validitatea să fi fost cerută pe bază unui titlu executor, sau în baza unei hotărâri dată cu execuția provizorie; că dacă ast-fel este principiul, cu atât mai mult se poate valida o poprire pentru sumă datorite de la înființarea popririi și până la pronunțarea validărei, întru cât cu nimic nu se îngreuează situația terțiului.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Edmea Balș contra sentinței Tribunalului de Dorohoi cu No. 433 de la 18 Noembrie 1903;

Având în vedere că prin sentința apelată sa validează numai pentru suma de 833 lei 35 bani, poprirea de 2000 lei, ordonanțată în urma cererei apelantei, de Tribunalul de Dorohoi prin ordonanța cu No. 730 de la 29 Septembrie 1903 și efectuată de corpul portăreilor de Suceava cu procesul verbal din 8 Octombrie 1903 în mâinele d-lui M. Males arendașul moșiei Vascani-Boldești, jud. Suceava, proprietatea totală a d-nei General Al. Radovici;

Având în vedere că această poprire a fost cerută de d-na Edmea Balș în baza sentinței Tribunalului de Dorohoi cu No. 331 din 14 August 1903 prin cauze soțul ei Eug. Balș cu care, dânsa se afla în divorț, este condamnat cu execuție provizorie, a'î plăti o pensiune alimentară de câte 200 lei pe lună cu începere de la 24 Mai 1903, până la tranșarea definitivă a procesului și în baza unei delegațiuni de plată dată lui Males de d-l General Al. Radovici debitorul d-nei Eug. Balș;

Având în vedere că terțul poprit înaintea primei instanțe ca și înaintea Curței se recunoaște dator către d-nul Eugen Balș cu suma de 2000 lei pe baza delegațiunii ce i s'a dat d-l General Al. Radovici, pe care a și prezentat-o la prima instanță;

Având în vedere susținerile reprezentatului apelantei și prin care se tinde la validarea în totul a popririi;

Având în vedere că tribunalul n'a validat poprirea de cât pentru suma convenită până la data înființării ei, pe motiv că pentru sumele datorite de la această dată până la validare, trebuie făcută o nouă cerere, iar pentru rest fiind că creanța nu era exigibilă, adică că nu s'ar putea valida o poprire pentru suma ce s'ar datora în viitor;

Considerând că poprirea având caracterul mixt de procedură de urmărire silită și acte de conservare, evident că se pot valida popririi pentru sumă datorite în viitor, mai ales când e vorba de prestațiunii periodice cum e pensiunea alimentară, numai ca validarea să fi fost cerută pe bază de titlu executoriu sau în baza unei hotărâri cu execuție provizorie, ca'n specie;

Că dacă se poate valida o poprire pentru sumă datorite în viitor, rămânând se înțelege terțiului poprit dreptul de contestațiune atunci când sumele poprite ar fi încetat de a mai fi debite, cum ar fi în specie, desfacerea definitivă a căsătoriei, cu atât mai mult se poate valida o poprire pentru sumă datorite de la înființarea ei și până la pronunțarea validărei, motivul invocat de tribunal fiind nefondat de oare ce cu nimica nu se îngreuiază situațiunea terțiului;

Având în vedere însă, că față cu starea în care se găsește procesul astăzi, nu mai poate fi vorba de validarea popririi cu privire la sumă ce se vor datora în viitor, căci prin decizia acestei secțiuni No. 174 din 28

Noembrie 1903, Edmeei Balș mărindu-i-se pensiunea alimentară la 290 lei pe lună, și de la data intentării acțiunii de divorț și până astăzi fiind aproape 8 luni de zile pentru care apelantei i se cuvine mai bine de 2000 lei ca pensiune alimentară, evident că avem de a face cu o creanță certă, liquidă și exigibilă și deci poprirea cată a fi validată pentru întreaga sumă de 2000 lei, fără a fi nevoie de o nouă cerere de o poprire pentru sumele debite de Eugen Balș soției sale de la pronunțarea sentinței apelate și până astăzi, față de dispozițiunile finale ale art. 327 Pr. civ. aplicabile de asemenea și pentru intervalul curs de la înființarea popririi și până la validarea ei de prima instanță, fiind aceeași rațiune;

Că față de cele de mai sus expuse urmează că apelul Edmeei Balș este întemeiat și cată a fi admis;

Pentru aceste motive, Curtea, admite apelul, etc.

(ss) I. I. Vrâncanu, Eug. Donici, D. Sofian, G. Crivăț.

Grefier (s) S. P. Georgescu

JUDECĂTORIA OCOLULUI I IAȘI

Audiența din 7 Nov. 1905

Elena Rocaflux cu D-r Herdan

Presumpția Muciană. — Inexistența ei în dreptul actual. — Codul Calimach și Caragea — Abrogarea acestor legi. — Art. 1912 C. civ.

Nici-o presumpție legală neputând să existe fără o anume lege, urmează că presumpția Muciană, admisă sub imperiul legiurilor Calimach și Caragea, nu mai există astăzi, întru cât aceste legi au fost abrogate prin art. 1912 C. civil.

Judecata.

Având în vedere că creditorul Dr. Herdan a sechestrat niște mobile ca fiind proprietatea debit. său C. Rocaflux, pe care însă soția acestuia din urmă, Elena Rocaflux, le revendică ca ale sale, în baza mai multor acte;

Având în vedere că creditorul invoacă presumpția legală că toate bunurile cumpărate de femeie în timpul căsătoriei se presupun a fi plătite cu din banii bărbatului; considerând că nici-o presumpție legală nu poate să existe fără un anume text de lege; că presumpția Muciană, admisă sub imperiul legilor Calimach și Caragea nu se mai poate aplica astăzi, de oare ce aceste legi sunt abrogate prin art. 1912 din codul civil. Pentru aceste motive, admite contestația, etc. (1).

(s) p. Jud. Haralamb.

Observație. — Soluția admisă prin cartea de judecată a judecăt. ocol. I din Iași, este generalmente admisă atât de doctrină cât și de jurisprudență. Vezi D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, t. VII, p. 306 urm. și t. VIII, p. 127 urm. și autoritățile citate acolo, precum și observațiile publicate în *Curierul Judiciar* din 1901, No. 70 și din 1903, No. 40, asupra unor decizii a Curței din Iași și a Curței de casație. — *Contră*: Troplong, *Contrat de mariage*, III, 2245, 3017, 3018; Benoit, *Tr. de la dot*, I, 209; Duranton, XV, 264 urm.; Trib. Putna, *Dreptul* din 1896, No. 38 (sentință infirmată cu drept cuvânt de Curtea din Galați).

(N. R.)

(1) Din această hotărâre s'au eliminat considerentele de fapt care nu interesează în cauză.

Tribun. civil din Gand, 8 Ianuarie 1900

Rectificarea actelor stărei civile. — Act de naștere. — Sexul copilului. — Imposibilitatea de a se putea determina sexul. — Art. 99 urm. C. civ. fr. (84 urm. C. rom.).

Nu este loc de a se modifica, pe cale de rectificare, sexul unui copil arătat prin actul său de naștere, atunci când este cu neputință de a se determina sexul acestui copil.

Tribunalul,

Considerând că din raportul medicilor experți rezultă că nu este cu putință de a se determina, cel puțin pentru moment, sexul copilului a cărui act de naștere ar urma să fie rectificat; că, în aceste condiții, și față de vârsta copilului, care nu e încă adult, este preferabil de a-l lăsa provisor înscris cu sexul ce i-a fost atribuit prin actul său de naștere, etc.

(Din *La Flandre judiciaire*).

Observație.—Trib. Fălciiu a hotărât că nu se poate rectifica un act de naștere, când se tinde a se schimba sexul persoanei arătate în act, căci prin aceasta s'ar schimba însăși substanța actului (*Dreptul* din 1897, No. 43). Această soluție este însă greșită, căci toți autorii sunt unanimi pentru a recunoaște că rectificarea poate fi cerută de câte-ori actul de naștere cuprinde o eroare sau o omisiune în privința sexului copilului. (Cpr. Thiry, I, 147; Beudant, I, 128, p. 207; T. Huc, I, 359; Planiol, I, 526; Baudry et Fourcade, *Personnes*, I, 939 (1), etc. In specia judecată de tribunalul din Gand, nu se putea rectifica actul, pentru-că experții n'au putut declara cu precizie care era sexul copilului. Ca atare, copilul a fost lăsat de o cam dată cu sexul sub care era înscris din capul locului. Veși asupra rectificării actelor stărei civile, D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, t. I (art. 84—86), p. 448 urm. (ed. a 2-a).

(N. R.)

Curtea de casație din Franța, Sect. civ., 18 Aprilie 1904

Domiciliu.—Servitor. — Stăpân.—Schimbare de domiciliu. — Voință contrară. — Declarația prevădută de art. 89 C. civ.—Aprecierea suverană a judecătorilor de fond. — Art. 89 și 94 C. civ. rom. (104, 109 C. civ. fr.).

Domiciliul atribuit de lege servitorului, care locuiește la un loc cu stăpânul său, face pe servitor să-și peardă imediat domiciliul său anterior, cu toate că el ar fi manifestat o voință contrară.

Dovada legală a schimbării de domiciliu, care rezultă din îndoita declarație prescrisă de art. 89 C. civ., nu exclude cele-lalte mijloace de probațiune, și judecătorii fondului apreciază în mod suveran dacă schimbarea domiciliului rezultă din intențiunea ce

(1) In Franța dreptul de a cere rectificarea este condat în asemenea caz, chiar ministerului public, pentru-că o asemenea rectificare interesează ordinea publică. Cpr. F. Herman, *C. civil annoté*, I, art. 99, No. 59; Aubry et Rau, I, § 63, p. 318 (ed. a 5-a); C. Poitiers, Sirey, 46. 2. 462.

ar fi avut cine-va de a-și transfera în alt loc principală sa aședare.

(Din Sirey, 1905. 1. p. 414).

Observație.—Principiul că domiciliul servitorului se strămută la stăpânul său, chiar în contra voinței sale, este incontestabil. Veși în acest sens o altă decizie anterioară tot a Curței de casație din Franța, în Sirey, 1905. 1. p. 47. Cpr. Em. Acollas, *Manuel de droit civil*, I, pag. 101. Este, de asemenea, incontestabil că judecătorii fondului apreciază în mod suveran, în lipsa declarațiilor prevădute de art. 89 din Codul civil, dacă există sau nu strămutare reală de domiciliu. (Cpr. Cas. rom. Bulet. 1899, p. 775 și *Curierul judiciar* din 1899, No. 28; Baudry et Fourcade, *Personnes*, I, 1024, 1027; T. Huc, I, 374; Planiol, I, 657; Beudant, I, 160; Neagu, I, p. 195, No. 2, și toți autorii.—Decisia de fond trebuie însă să arate elementele din care rezultă strămutarea domiciliului, pentru ca Curtea de casație să-și poată exercita controlul său; altfel decizia ar fi casabilă. Cas. fr. Sirey, 97. 1. 100. Veși pentru mai multe detalii asupra tuturor acestor chestiuni, D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, t. I, p. 475, 476 (ed. 2-a).

(N. R.)

I N F O R M A Ț I I

Anunțând cu toată plăcerea cititorilor noștri punerea sub presă a ediției a II-a a **Codicelui de ședință al Judecătorului de Pace** de d-l **Corneliu Botez**, publicăm mai jos circulara ce D-sa trimite colegilor săi:

Onorate coleg. La 1 Februarie a. cor. punând sub presă a II-a ediție a lucrării mele «*Codicele de ședință al Judecătorului de Pace*» adnotat și comentat, în 2 volume, spre a nu scăpa din vedere nimic din ce ar trebui să intre în cadrul acestui Codice, vă rog să bine voiți ca, în *curgere de 15 zile*, să-mi comunicați în forma cea mai concisă posibil:

1) *Dificultățile și controversele* întâmpinate de Dv. în aplicarea L. J. Pace, cum și a *legilor speciale* care formează obiectul competenței Judelei de ocol, spre a le semnală în noua edițiune.

2) *Lipsurile* semnalate în întâia ediție a lucrării mele «*Codicele de ședință al Judecătorului de Pace*» dacă posedați această lucrare.

3) *Imbunătățirile* ce ați crede nimerit a se aduce aceleași lucrări.

Mulțumindu-vă, vă rog a primi o colegială strângere de mână, **Corneliu Botez**, judecător de ședință de la trib. Botogani.

Prețul fie-cărui volum va fi de 5 lei; acei cari se vor abona de pe acum și vor trimite costul la «*Curierul Judiciar*» prin mandat postal, vor beneficia de o *reducere de doi lei*, la ambele volume, plătind numai 8 lei, în loc de 10 lei.

* * *

A apărut: «**Principiile fundamentale de Guvernământ parlamentar**» de **Lucian Holoney**, lucrare dedicată profesorilor **D. Alexandresco** și **C. G. Dissesco**.

Acest studiu de drept constituțional este foarte meritoriu și conștiincios. Vom vorbi despre el mai pe larg într'unul din numerele viitoare.

De o cam dată nu putem de cât să felicităm pe autor, cunoscut publicului juridic prin mai multe articole judicioase publicate în coloanele ziarului nostru.